

SOBRE *INFERN QUADRIVÈRTEX**

ÀLEX SUSANNA

«[...] Diria que aquesta poesia se'ns presenta amb un to, abans he parlat d'abstracte, ara podríem dir, fins i tot, avantgardista. Però és un to que té una cara i un revers; i aquest revers és justament un realisme. Recordo que Ferrater, a propòsit de Foix, deia que no hi havia poesia més realista que la d'un determinat surrealisme.

Darrere l'aparença d'unes certes avantguardes, hi ha un món que és el món d'una quotidianitat molt concreta de la postguerra, de la pobresa moral i material en la qual vivien la majoria de persones d'aquest país, i és d'aquesta situació que parteix l'autor. És probable que un dels mòbils que el dugueren a escriure fos d'intentar servir-se de la poesia per evadir-se o per escapolar-se d'aquest clima tan constrenyidor i tan poc engrescador de la postguerra. És utilitzar la força expressiva del llenguatge poètic com a trampolí per fugir dels límits tan coercitius d'aquesta realitat, el que probablement expliqui aquest to més avantgardista, que és una de les diferents sorpreses que ens depara la lectura d'aquest llibre.

És un discurs molt, diríem, molt anticonvencional, perquè el món on l'autor vivia era justament el món del qual volia anar-se'n, del qual volia alliberar-se. Per tant, és una poesia que es planteja com un exercici, com una pràctica d'antiretòrica. I l'interès és que tota aquesta aventura poètica, que és llegida cinquan-

ta, quaranta o trenta anys després d'haver estat escrita, aguanta el pas del temps perfectament. [...] Per què passa això? El més fàcil és pensar que, d'alguna manera, el tarannà professional de Xavier Miquel com a metge hi tingui quelcom a veure [...]: mitjançant la utilització del vers com a bisturí, i del poema com a —podríem dir-ne— vivisecció, és com el poeta aconsegueix vèncer el pas del temps, que sempre en l'àmbit de l'art és el més difícil [...]. Aquesta és l'autèntica ambició de qualsevol persona que es dediqui a una o altra pràctica artística.

És això: la poesia com a instrument de coneixement, de penetració d'unes determinades realitats, que són les realitats comunes d'una societat en un moment molt determinat. Una poesia que, en el fons, parteix d'un arrelament, però intenta transcendir-lo, intenta escapolar-se de les limitacions d'aquesta realitat.

L'autor utilitza amb gran eficàcia allò més característic de la poesia, que és la seva condensació, la seva, diguem-ne, economia expressiva. L'obra d'en Xavier Miquel no conté poemes llargs, sinó que, al contrari, és una obra molt depurada. L'autor ha fet un procés de despullament, de prescindir de molts elements superflus, fins a quedar-se gairebé amb l'esquelet del poema, amb el moll de l'os d'allò que ell volia. Sovint he tingut la sensació que els poemes són com provetes; és a dir, el caràcter experimental converteix cada poema en una mena de proveta on l'autor investiga una sèrie d'elements amb els quals està fent provatures. Però no fa provatures per experimentar pel pur

*Fragments de la presentació de l'antologia *Infèrn Quadrivèrtex*, a la Biblioteca Central d'Igualada, el 22 de juny de 2004. Transcripció de Jaume Vizcarra i Clemente.

plaer d'experimentar, sinó que aquesta necessitat de fer experiments té molt a veure amb la poesia com a instrument de coneixement.

[...] Els poemes transiten per una mena de vers lliure, que no és mai lliure del tot perquè estan presidits per un sentit del ritme [...]. Al darrere d'aquest vers lliure el que hi ha és un coneixement de l'eina, de l'instrument lingüístic, molt profund [...]. Jo hi detecto el gust per un determinat lèxic, sovint científic, però no sempre científic, un lèxic molt precís que el porta a utilitzar una sèrie de temes d'ús poc freqüent en la literatura del segle XX.

Cada un d'aquests poemes crec que s'ha d'entendre com una estructura verbal dotada d'autonomia pròpia. Sovint estem acostumats a llegir una poesia que emmiralla una o altra realitat, una poesia referencial. Una poesia en la qual se'ns parla d'una muntanya, d'un parc o d'una ciutat. En canvi, en Xavier Miquel el que fa és construir uns objectes verbals, unes estructures verbals que tenen autonomia pròpia. Es tracta d'una escriptura, com dirien els grecs, entesa com un acte durant el qual l'autor construeix alguna cosa, fa alguna cosa. I això és interessant perquè et connecta de ple amb el poema objecte».

ÀLEX SUSANNA I NADAL (Barcelona, 1957). Poeta, narrador, assagista i traductor. Entre els seus llibres de poemes destaquem *Memòria del cos*, *Els dies antics*, *El darrer sol*, *Palau d'hivern*, *Les anelles dels anys*, *Boscós i ciutats* i *Suite de Gelida*. Com a prosista ha publicat *Quadern de Fornells* i *Quadern d'ombres*. Entre les seves traduccions destaquem les de *Monsieur Teste* de Paul Valéry i *Quatre sonets* de T.S. Eliot. És director de la Fundació Caixa Catalunya.